

Quickscan flora en fauna Raadhuisstraat 79-83 te Hoogerheide

Arnhem, 23 april 2018

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Raadhuisstraat 79-83 te Hoogerheide
Projectnummer	: 18.065
Datum	: 23 april 2018
Veldonderzoek	: R. Raaijmakers
Auteur(s)	: R. Raaijmakers
Goedgekeurd door	: T. Kooij
Opdrachtgever	: Agel adviseurs
Contactpersoon	: K. Jansen

Bezoekadres : Tivolilaan 205
Postbus : 2
Postcode : 6800 AA Arnhem
Telefoon : 026-8454583

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Natura 2000-gebieden	5
2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof	5
2.2 Soorten	6
2.3 Houtopstanden	8
2.4 Natuurnetwerk Nederland	9
3. Gebiedsbeschrijving	10
3.1 Gebiedsbeschrijving	10
3.2 Voorgenomen ingreep	12
4. Onderzoeksmethode	13
4.1 Bronnenonderzoek	13
4.2 Veldonderzoek	13
4.3 Uitwerking en rapportage	13
5. Resultaten	15
5.1 Gebiedsbescherming	15
5.1.1 Natura 2000	15
5.1.2 Natuurnetwerk Nederland	16
5.2 Soorten	17
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	17
5.2.2 Vleermuizen	18
5.2.3 Vogels	19
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	20
5.2.5 Flora	22
5.2.6 Ongewervelden	22
5.3 Houtopstanden	23
6. Conclusies en aanbevelingen	24
6.1 Gebiedsbescherming	24
6.1.1 Natura 2000	24
6.1.2 Natuurnetwerk Nederland	24
6.2 Soortbescherming	24
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	24
6.2.2 Vleermuizen	24
6.2.3 Vogels	24
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	25
6.2.5 Flora	25
6.2.6 Ongewervelden	25
6.3 Houtopstanden	25
Bronnen	26
Literatuur	26
Websites	26

1. Inleiding

Aan de Raadhuisstraat 79-83 te Hoogerheide zal een nieuw appartementencomplex gebouwd worden met enkele bedrijfsruimten op de begane grond. Er staan op deze locatie twee winkel-/ kantoorpanden die daartoe gesaneerd dienen te worden. Vanuit Europese- en nationale regelgeving dient onderzocht te worden welke effecten deze ingreep heeft op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en beschermde flora en fauna. Agel adviseurs is betrokken bij de planontwikkeling en heeft Ekoza BV gevraagd hiervoor een quickscan flora en fauna uit te voeren.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Tenslotte wordt in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Het bevoegd gezag komt bij de provincies te liggen. De Rijksoverheid (RVO) blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De Wet natuurbescherming is gericht op de bescherming van:

- Natura 2000-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

2.1 Natura 2000-gebieden

De basis voor Natura 2000 zijn de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Deze natuurbeschermingsrichtlijnen hebben naast de bescherming van specifieke flora en fauna eveneens als doel om de leefgebieden van deze soorten te behouden, te herstellen of uit te breiden.

In Nederland zijn 164 gebieden als Natura 2000-gebied aangewezen door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Door de toenmalige Minister van LNV zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld voor de Natura 2000-gebieden, deze staan vermeld in het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit. In het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit staan de instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitattypen, -soorten en broedvogels die in het Natura 2000-gebied voorkomen beschreven. Daarnaast staat beschreven op welke wijze de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren zijn. Onder "instandhouding" wordt verstaan het geheel aan maatregelen die nodig zijn ter behoud of herstel van een gunstige staat van instandhouding van de natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.

Elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren; of
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen, is ingevolge artikel 2.7, tweede lid verboden. De activiteit kan slecht doorgang vinden wanneer het bevoegd gezag een vergunning verleent.

2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. De depositie van stikstof is een van de belangrijkste belemmeringen om de Europese natuurdoelen te halen. Stikstofdepositie leidt tot vermessing en/of verzuring van de bodem. In natuurgebieden kan dit negatieve effecten hebben op de aanwezige, beschermde flora en fauna.

De PAS combineert twee manieren om de natuurdoelen van Natura 2000 zeker te stellen:

- Het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron;
- Het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur.

De PAS bepaalt ook dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit wordt ontwikkelingsruimte genoemd. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de gewenste economische ontwikkeling.

Met de inwerkingtreding van het PAS geldt alleen nog een vergunningplicht voor activiteiten die meer dan 1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar geven op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied. Bij een stikstofdepositie tussen de 0,05 mol en 1 mol N/ha/j bestaat er een meldingsplicht.

2.2 Soorten

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes

- soorten van de Vogelrichtlijn
- soorten van de Habitatrichtlijn
- overige soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime andere soorten vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. In dit geval gaat het om de provincie Noord-Brabant. Ingevolge artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Artikel 1.11 Wnb voorziet in een algemene verplichting voor een ieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de zorgplicht zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen

2.3 Houtopstanden

De regels van de Boswet zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

Ingevolge artikel 4.1 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Ingevolge artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland werd voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd. Het doel van het Natuurnetwerk Nederland is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

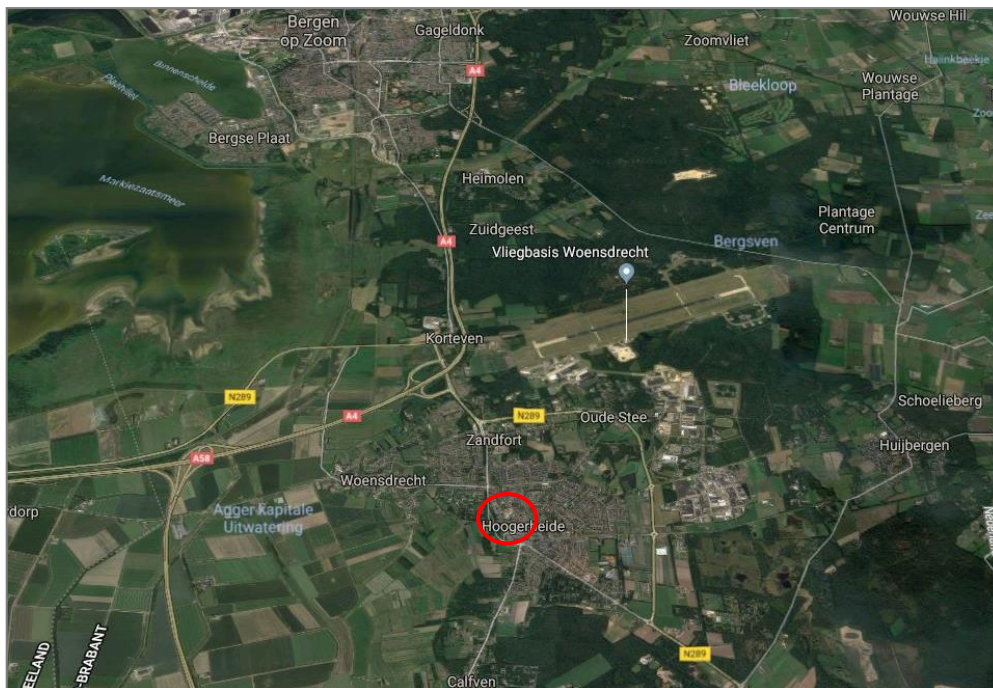
Onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland zijn Ecologische Verbindingszones (EVZ), die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft een winkelpand en een kantoorpand met achterliggende parkeerplaatsen, gelegen in het winkelcentrum van Hoogerheide. In Figuur 1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven, in Figuur 2 is het plangebied in meer detail afgebeeld.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied.

Figuur 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) in meer detail.

De twee gebouwen zijn tegen elkaar aangebouwd. Het grootste gebouw betreft een bankgebouw met twee verdiepingen en een plat dak. Dit gebouw heeft stenen (spouw)muren met veel glas en is deels afgewerkt met kunststofplaten. Achter het gebouw ligt een parkeerplaats die doormiddel van een inrit aan de noordzijde ontsloten wordt. Op deze parkeerplaats zijn wat borders met struiken, hagen en coniferen aanwezig. Het tweede gebouw ligt strak tegen de zuidkant van dit bankgebouw. Dit betreft een tot winkelpand omgebouwd woonhuis met aanbouw. Het voorste deel bestaat uit twee verdiepingen met een kleine zolder en heeft een pannendak. Het achterste gedeelte, dat wordt gebruikt als opslagruimte, heeft een plat dak. Beide gebouwen zijn opgebouwd uit baksteen en hebben een spouwmuur. Figuur 3 geeft een impressie van het plangebied aan de hand van foto's.

Figuur 3. Impressie van het plangebied. Voormalig bankgebouw en parkeerplaats (boven en midden). Winkelpand en aanbouw (onder)

3.2 Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de twee panden aan de Raadhuisstraat 79-83 te saneren en op het terrein een nieuw gebouw te realiseren met daarin een aantal appartementen en op de benedenverdieping commerciële ruimten. Het parkeerterrein blijft op dezelfde locatie gesitueerd en wordt verder uitgebreid richting de bestaande bouw. Het bebouwde oppervlak wordt dus kleiner. Het bestaande groen zal verdwijnen.

Het definitieve ontwerp van het te realiseren gebouw is nu nog niet bekend.

4. Onderzoeksmethode

De quickscan bestaat uit twee delen. Voor het onderzoek is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is een databank waarin zoveel mogelijk bekende verspreidingsgegevens van soorten zijn opgenomen. Het is een koppeling van databases zoals waarnemingen.nl en telmee.nl. Hierin participeren onder andere de PGO's (particuliere gegevensverzamelende organisaties) zoals Sovon, Ravon en de Zoogdiervereniging. Voor de gegevens uit de NDFF is een zoekgebied geselecteerd rondom de te onderzoeken locatie en is gekeken naar de gegevens uit de periode vanaf 2015 tot en met 2018. De NDFF is op 19 maart 2018 geraadpleegd.

4.2 Veldonderzoek

Het plangebied is eenmaal bezocht op 22 maart 2018. Dit was een bewolkte, regenachtige en redelijk koude dag (9 °C). Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

[Oriëntatiefase toets gebiedsbescherming](#)

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Wet natuurbescherming.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een Natura 2000-gebied en binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.

3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

[Natuurnetwerk Nederland](#)

Door middel van een literatuurstudie wordt bekeken of de werkzaamheden in Natuurnetwerk Nederland plaatsvinden. Is dit het geval dan zal wordt bepaald of de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied significant worden aangetast, en of compensatie noodzakelijk is.

[Toetsing soortbescherming](#)

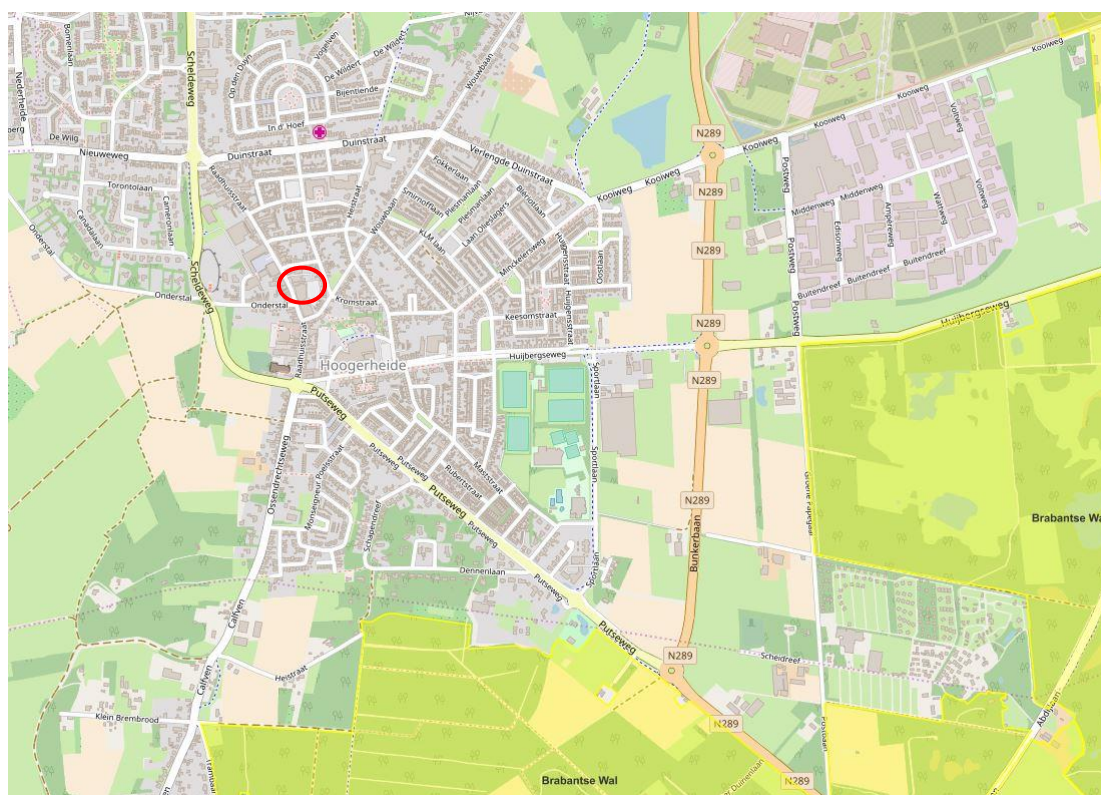
Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in soorten die staan op de lijst van de Vogel- of Habitatrichtlijnen (Europees beschermde soorten) of op de lijst van Andere soorten (Nationaal beschermde soorten) dan wel de hiervan Vrijgestelde soorten (aangewezen door de Provincie Noord-Brabant).

5. Resultaten

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ruim 1,5 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied *Brabantse wal* (Figuur 4).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied *Brabantse Wal* (Bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/).

Natura 2000-gebied *Brabantse Wal* bestaat uit een aantal gebieden die op het grensgebied van het Brabantse hoge zandlandschap en de Zeeuwse kleilandschap van de delta liggen. Het meest westelijke deel van het *Kempense Plateau* eindigt hier in een hoge steilwand. Loodrecht op deze steilwand bevinden zich enkele beekdalen. Bovenop deze wal ligt een gebied met bossen, droge en natte heiden, landbouwontginningen, kleine stuifzanden en enkele van Brabants grootste vennen. Een groot deel van dit gebied is aangemeld onder de Vogelrichtlijn, een kleiner (zuidelijk gelegen) deel onder de Habitatrichtlijn. De *Brabantse Wal* is o.a. aangewezen tot Natura 2000-gebied vanwege beschermde vegetaties en habitattypen van stuifzanden, (zure) vennen en droge en natte heiden. Kwalificerende habitattoorten zijn kamsalamander en drijvende waterweegbree en de broedvogelsoorten: dodaars, geoorde fuut, wespandief, nachtzwaluw, zwarte specht en boomleeuwerik.

Effectenbeoordeling

Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden binnen het Natura 2000-gebied *Brabantse Wal*. Het plangebied ligt op relatief grote afstand van het betreffende Natura 2000-gebied (> 1,5 km). De geplande werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling hebben geen invloed op de beschermde habitatsoorten en -typen van het Natura 2000-gebied.

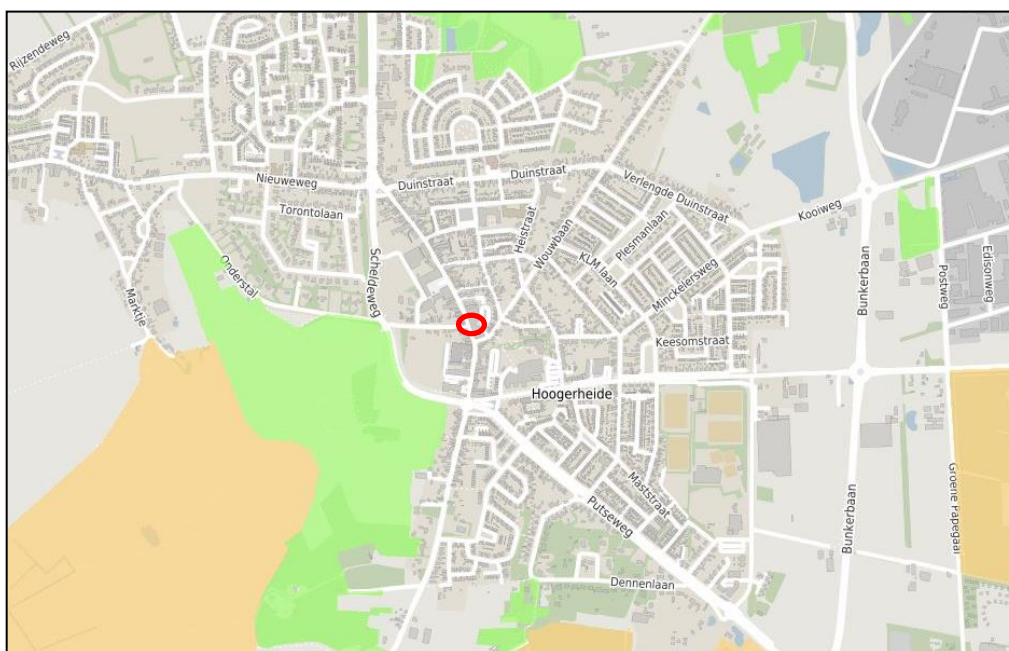
Het Natura 2000- gebied *Brabantse Wal* valt onder de PAS-regeling. De tijdelijke bijdrage emissies bij aanleg als gevolg van de werkzaamheden is, gezien de relatief grote afstand tot de kwetsbare habitattypen (> 2 km) en de beperkte periode te verwaarlozen. De permanente bijdrage emissies blijft gelijk omdat het gebruik (winkels en woning) en het daarmee samenhangende aantal verkeersbewegingen niet wezenlijk veranderd. Er zijn geen negatieve effecten in het kader van de PAS te verwachten.

Samenvattend worden er geen negatieve effecten verwacht van de voorgenomen ingreep op het Natura 2000-gebied *Brabantse Wal* of andere Natura 2000-gebieden.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

De voormalige EHS, tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland (NNN) genoemd, is in eerste instantie op rijksniveau vastgelegd. Sinds 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk.

Het natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. De provincie kan ook gebieden aanwijzen die buiten het Natuurnetwerk Nederland liggen, maar wel belangrijk zijn vanwege hun natuur of landschap. Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk van de provincie Noord-Brabant (figuur 5).

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het door het rijk aangewezen deel van het NNN (oranje) en het door de provincie aangewezen deel (groen).

Effectenbeoordeling

Het plangebied ligt op ca. 300 meter van het Natuurnetwerk Brabant (Figuur 5). De provincie Noord-Brabant heeft geen natuurdoelstellingen voor gebieden die buiten het NNN liggen. Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland mogen plaatsvinden.

5.2 Soorten

Er is een bronnenonderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren is in het plangebied of in de omgeving van het plangebied waargenomen. Tabel 1 geeft een overzicht van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van waargenomen grondgebonden zoogdieren in het plangebied of in de nabije omgeving.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitatrichtlijnsoort	andere soorten	vrijgestelde soorten
boomarter		x	
bunzing		x	
eekhoorn		x	
egel			x
haas			x
konijn			x
ree			x
vos			x

De bunzing en boomarter zijn aangetroffen op ruim 1,5 kilometer afstand van het plangebied in de natuurgebieden *Kortenhoeff* en *Staatsche Heide*. De eekhoorn is op ongeveer 300 meter van het plangebied waargenomen, maar komt voor op meerdere plaatsen binnen de bebouwde kom waar veel grote tuinen en groen aanwezig is.

Veldonderzoek

Het plangebied is weinig geschikt voor grondgebonden zoogdieren. Het terrein is op een enkele border met heggen, struiken en een conifeer na, grotendeels verhard. Grondgebonden zoogdieren als algemene muizensoorten of egel kunnen voorkomen binnen het plangebied, maar hier zijn geen aanwijzingen voor gevonden. Gebouwbewonende soorten als huisspitsmuis kunnen mogelijk in de bebouwing worden aangetroffen.

Steenmarter wordt niet verwacht omdat de omgeving van het plangebied weinig dekking geeft en de soort in de omgeving van Hoogerheide ook niet eerder is waargenomen.

Effectenbeoordeling

Beschermde grondgebonden zoogdieren worden in het plangebied niet verwacht wegens het ontbreken van geschikt habitat. Er wordt voor deze soortgroep geen conflict verwacht in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen vallen onder het beschermingsregime van de habitatrictlijnsoorten. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Er zijn diverse vleermuissoorten in de omgeving waargenomen. Tabel 2 heeft een overzicht van de waargenomen vleermuissoorten.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen in het plangebied of omgeving.

Soort	Waarneming (literatuur) in de omgeving	Potentieel voorkomend in plangebied	Beschermingsstatus		
			Vrij-gestelde soorten	Andere soorten	Habitat richtlijn soorten
baard-/brandtsvleermuis	x	x			x
franjestartaart	x				x
gewone dwergvleermuis	x	x			x
gewone grootoorvleermuis	x				x
laatvlieger	x	x			x
rosse vleermuis	x				x
watervleermuis	x				x

De meeste vleermuiswaarnemingen binnen de bebouwde kom betreffen foeragerende gewone dwergvleermuizen. De waarnemingen van minder algemene soorten als de baardvleermuis, franjestartaart en watervleermuis, zijn hoofdzakelijk gedaan bij wintertellingen in de bunkers rondom vliegveld Woensdrecht.

Veldonderzoek

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zich bevinden in gebouwen of bomen. In bomen bevinden vleermuizen zich in holttes, spleten of achter loshangend boomschors. In gebouwen kunnen vleermuizen zich onder andere bevinden in de spouw, onder dakpannen, achter boeiboorden en op zolders.

Er zijn geen bomen binnen het plangebied aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

De bebouwing binnen het plangebied is geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Het gaat hierbij om mogelijke verblijfplaatsen in de spouw, onder dakpannen of dakbeschoot en achter boeiboorden en gevelplaten (zie figuur 6).

Figuur 6. Mogelijke verblijfplaatsen (rode pijlen) voor gebouw-bewonende vleermuizen.

Niet alleen verblijfplaatsen van vleermuizen, maar ook essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd. Het plangebied zelf is weinig geschikt gebied om te foerageren, omdat er weinig groen en geen water aanwezig is. Toch kunnen soorten als gewone dwergvleermuizen ook in dergelijke bebouwde omgeving jagen. Echter zullen dit soort foerageergebieden zelden van essentieel belang zijn.

Vleermuizen zijn plaatstrouw en maken vaak jaren achter elkaar gebruik van hetzelfde netwerk aan verblijfplaatsen. De meeste soorten maken ook gebruik van min of meer vaste vliegroutes tussen hun verblijfplaats en het jachtgebied.

Lintvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn bijvoorbeeld bomenrijen of watergangen. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig.

Effectenbeoordeling

Het plangebied biedt geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor vleermuizen. Essentieel foerageergebied voor vleermuizen is niet aanwezig binnen het plangebied. Lintvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn binnen het plangebied ook niet aanwezig. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of er verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aanwezig zijn.

5.2.3 Vogels

Voor het broedseizoen van vogels geldt geen standaardperiode. Dit komt omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Daarnaast zijn van enkele vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd.

Bronnenonderzoek

Er worden volgens de NDFP diverse vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied en Hoogerheide.

De meeste waarnemingen betreffen vogels die voorkomen binnen de bebouwde kom, agrarisch en bos- en parklandschap. Opvallende en kenmerkende waarnemingen zijn o.a.; appelvink, bosuil, bruine kiekendief, gaai, grote bonte specht, klapekster en veldleeuwerik. Alle vogelsoorten behoren tot de Vogelrichtlijn.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn bijna geen vogels gehoord en gezien. Het was ook slecht weer. Er werd een merel gezien en een koolmees gehoord. Binnen het plangebied zijn geen bomen met jaarrond beschermde nesten aanwezig.

Een deel van de bebouwing is geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw en/of huismus, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Dit betreft het pannendak van het winkelpand. Het gebruikelijke onderzoek om uit te sluiten dat nestlocaties van deze twee soorten aanwezig zijn, bestaat uit twee veldcontroles voor huismussen (april/mei) en drie veldcontroles voor gierzwaluwen (juni/juli). Bij deze controles wordt vanaf de grond naar aanwezigheid en territoriumgedrag van deze vogels gekeken. Omdat het maar een relatief klein en overzichtelijk dak betreft, is er bij dit project voor gekozen om met behulp van een ladder het dak op sporen (uitwerpselen, nestmateriaal) van huismussen en/ of gierzwaluwen te onderzoeken. Op 18 april heeft daarvoor met behulp van een ladder een nadere inspectie van het pannendak plaatsgevonden. Er is onder de dakgoot en dakbeschot en onder de buitenste rij pannen en nokpannen gekeken op de aanwezigheid van sporen of nesten van huismussen of gierzwaluwen. Daarbij zijn geen aanwijzingen of sporen gevonden die erop wijzen dat het dak gebruikt is of wordt als nestlocatie voor huismussen of gierzwaluwen. In de struiken, heggen en coniferen op de parkeerplaats kunnen wel algemene broedvogels nestelen.

Effectenbeoordeling

Binnen het plangebied zijn geen bomen met jaarrond beschermde nesten aanwezig.

In de struiken, heggen en coniferen op de parkeerplaats kunnen algemene broedvogels nestelen. Actieve nesten mogen niet aangetast worden in broedtijd. Kap van bomen en verwijdering van struiken dient voor het broedseizoen (half maart) plaats te vinden om te voorkomen dat vogels zich erin nestelen. Indien dit niet voor het broedseizoen plaats kan vinden, moeten de bomen/struiken voor verwijdering onderzocht worden op aanwezigheid van actieve nesten.

Het pannendak is met behulp van een ladder nader onderzocht op de aanwezigheid of sporen van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw. Deze zijn daarbij niet aangetroffen.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Er is geen water aanwezig binnen het plangebied en dus zijn er ook geen vissen of voortplantingsplaatsen van amfibieën aanwezig binnen het plangebied. Vissen worden in de effectenanalyse dan ook buiten beschouwing gelaten. Voor amfibieën wordt alleen naar een mogelijk landhabitat gekeken.

Bronnenonderzoek

In de omgeving van Hoogerheide worden diverse beschermde reptielen en amfibieën waargenomen. De soorten komen bijna allemaal voor buiten de bebouwde kom in de natuurgebieden ten oosten en zuiden van Hoogerheide. De dichtstbijzijnde waarnemingen van beschermde amfibieën en reptielen betreffen alpenwatersalamander, poelkikker, levendbarende hagedis en rugstreepad die op ruim 1800 meter van het plangebied zijn waargenomen in het natuurpark *Kortenhoeff*.

Dichtbij het plangebied zijn alleen algemene (vrijgestelde) soorten als gewone pad, bruine - en groene kikker en kleine watersalamander aangetroffen.

In Tabel 3 is een overzicht weergegeven van de waargenomen beschermde amfibieën, reptielen in de omgeving van het plangebied.

Tabel 3. Overzicht van waargenomen reptielen, amfibieën en vissen in de omgeving van het plangebied.

Soort	Waarneming (literatuur) in de omgeving van plangebied	Potentieel voorkomend in plangebied	Beschermingsstatus		
			Vrij-gestelde soort	Andere soorten	Habitat richt lijnsoort
Amfibieën					
alpenwater-salamander	x			x	
bastaardkikker	x		x		
bruine kikker	x		x		
gewone pad	x		x		
heikikker	x				x
kamsalamander	x				x
kleine watersalamander	x		x		
knoflookpad	x				x
poelkikker	x				x
rugstreepad	x				x
vinpootsalamander	x			x	
Reptielen					
gladde slang	x				x
levendbarende hagedis	x			x	

Veldonderzoek

Er is geen oppervlaktewater aanwezig op de onderzoekslocatie, waarmee de aanwezigheid van beschermde vissen en voortplantingswater voor beschermde amfibieën kan worden uitgesloten.

Het plangebied is niet geschikt als (land)habitat voor beschermde amfibieën of reptielen. Er is te weinig dekking van groen aanwezig en er is geen verbinding met de natuurgebieden met biotopen in de omgeving. De gewone pad zou mogelijk wel binnen het plangebied aanwezig kunnen zijn maar deze is vrijgesteld.

Effectenbeoordeling

Geschikt leefgebied voor beschermde reptielen en amfibieënsoorten komt niet voor binnen het plangebied. Er wordt voor deze soortgroepen geen conflict verwacht in het kader van de Wet natuurbescherming. De gewone pad kan mogelijk voorkomen binnen het plangebied, maar is vrijgesteld. Hiervoor moet rekening worden gehouden met de zorgplicht.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Volgens de NDFF is alleen de drijvende waterweegbree in de omgeving van het plangebied (> 2 km) waargenomen. Dit is een plantensoort uit de habitatrichtlijn. Verder zijn er geen meldingen van beschermde plantensoorten in de omgeving bekend.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen en deze zijn ook niet te verwachten, omdat binnen het plangebied niet het (bodem)substraat aanwezig is waarop beschermde planten zich kunnen handhaven. De in de omgeving voorkomende drijvende waterweegbree groeit in het water en komt binnen het plangebied dus ook niet voor.

Effectenbeoordeling

De meeste beschermde planten zijn zeer kritisch ten aanzien van hun standplaats. Beschermde planten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Gezien de aard van het plangebied en de soortensamenstelling van de aanwezige flora worden beschermde planten hier ook niet verwacht. Er wordt voor deze soortgroep geen conflict verwacht in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn bij de NDFF geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden in het plangebied of in de omgeving daarvan.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat met bepaalde waardplanten. Deze habitats zijn in het plangebied niet aanwezig.

Effectenbeoordeling

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht binnen het plangebied wegens het ontbreken van geschikt habitat. Er wordt voor deze soortgroep geen conflict verwacht in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.3 Houtopstanden

De bomen op het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de Wet natuurbescherming.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000

Er zijn geen negatieve effecten, dan wel significant negatieve effecten te verwachten van het project op het nabijgelegen Natura 2000-gebied *Brabantse wal* of andere Natura 2000-gebieden. Een PAS-berekening is niet nodig.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten de grenzen van Natuurnetwerk Nederland, waardoor er geen effecten op de kernwaarden en kwaliteiten van het gebied zijn. Het afwegingskader EHS hoeft niet te worden doorlopen.

6.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De voorgenomen werkzaamheden zullen geen negatief effect opleveren voor grondgebonden zoogdieren. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en (functionele) leefomgeving van beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied niet aanwezig. Er dient wel rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

6.2.2 Vleermuizen

De bebouwing op de locatie is een potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek (periode mei-sept.) zal moeten uitwijzen wat de functie van het plangebied voor vleermuizen is en of een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming nodig is.

6.2.3 Vogels

In de heg, coniferen en struiken op de parkeerplaats zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig. Ze zijn mogelijk wel geschikt als nestlocatie voor algemene broedvogels. Actieve nesten mogen geen negatief effect ondervinden. De bomen, heg en struiken dienen voor het broedseizoen (half maart) verwijderd te worden om te voorkomen dat broedvogels zich hier nestelen.

Indien het verwijderen niet plaats kan vinden voor het broedseizoen, dient het groen voor verwijdering gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van actieve nesten.

De (als broedlocatie geschikte) bebouwing is met behulp van een ladder onderzocht op de aanwezigheid van nesten of sporen van gierwaluw en/of huismus. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van huismussen of gierwaluwen.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Geschikt habitat om te rusten, zich voort te planten of te overwinteren is voor beschermde reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied niet aanwezig. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.2.5 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen of te verwachten. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

In het plangebied worden geen beschermde ongewervelden verwacht. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.3 Houtopstanden

De bomen op het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de Wet natuurbescherming.

Bronnen

Literatuur

- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanters & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12: 1-432.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Limpens, H., Mosterd, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV, Utrecht.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.

Websites

- www.eis-nederland.nl
- www.floron.nl
- www.google.nl/maps
- www.kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/www.ndff.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl